

Tudor Arghezi

POEZII

Zdreanță

L-ați văzut cumva pe Zdreanță,
Cel cu ochii de faianță?
E un câine zdrențuros
De flocos, dar e frumos.
Parcă-i strâns din petice,
Ca să-l tot împiedice,
Ferfenițele-i atârnă
Și pe ochi, pe nara cârnă,
Și se-ncurcă și descurcă,
Parcă-i scos din câlți pe furcă.
Are însă o ureche
De pungaș fără păreche.
Da târcoale la coteț,
Ciufulit și-așa lăieț,
Așteptând un ceas și două
O gaină să se ouă,
Care cântă cotcodace,
Proaspăt oul când și-l face.
De când e-n gospodărie
Multe a-nvățat și știe,
Și, pe brânci, târâș, grăpiș,
Se strecoară pe furiș.
Pune laba, ia cu botul
Și-nghite oul cu totul.

-- "Unde-i oul? a-ntrebat
Gospodina. -- "L-a mâncat!"
"Stai nițel, că te dezvăț
Fără mătură și băț.
Te învață mama minte."
Și i-a dat un ou fierbinte.
Dar de cum l-a îmbucat,
Zdreanță l-a și lepădat
Și-a-njurat cu un lătrat.

Când se uită la găină,
Cu culcușul lui, vecină,
Zice Zdreanță-n gândul lui
"S-a făcut a dracului!"

Stupul lor

Stupul lor de pe vâlcea
Stă păzit într-o broboadă
De trei plopi înalți, de nea,
Pe o blană de zăpadă.

Prisăcarul le-a uitat,
Și-a căzut și peste ele
Iarna, grea ca un plocat,
Cu chenar de peruzele.

Înlăuntru însă-n stup
Lucrătoarele sunt treze
Și făcând un singur trup
Nu-ncetează să lucreze.

Că niciuna n-a muncit
Pentru sine, ci-mpreună
Pentru stupul împlinit
Cu felii de miere bună.

Iscoada

Decum s-a ivit lumina.
A ieșit din stup albina,
Să mai vadă, izma-creață
A-nflorit de dimineață?

Se-ngrijește gospodina
De-nflorește și sulfina,
Căci plutise val de ceață,
Astă-noapte, pe verdeață.

A găsit toată grădina

Înflorită, și verbina,
Și s-a-ntors, după povață,
Cu o probă de dulceață.

Paza bună

S-a întors cercetătoarea
Să le spuie la surori
Că-i deschisă toată floarea
Și câmpia, de cu zori.

Și-au plecat aproape toate
La cules, cu mii și mii,
Lăsând vorbă la nepoate
Să-ngrijească de copii.

Căci muscoii și bondarii
Și-alte neamuri de pădure,
Pe șoptite, ca tâlharii,
Umblau mierea să le-o fure.

Însă paza-n stupi e bună,
Că târziu, după apus,
Colo jos, subt stupi, la lună,
Ei zăceau cu burta-n sus.

Tâlharul pedepsit

Într-o zi, prin asfințit,
Șoaricele a-ndrăznit
Să se creadă în putere

A prăda stupul de miere.

El intrase pe furiș,
Strecurat pe urdiniș,
Se gândea că o albină-i
Slabă, mică și puțină,
Pe când el, hoț și borfaș,
Lângă ea-i un uriaș.

Nu știuse că nerodul
Va da ochii cu norodul
Și-și pusese-n cap minciuna
Că dă-n stup de câte una.

Roiul, cum de l-a zărit
C-a intrat, l-a copleșit.
Socoteală să-i mai ceară
Nu! L-au îmbrăcat cu ceară,
De la bot până la coadă
Tăbărâte mii, grămadă,
Și l-au strâns cu meșteșug,
Încuiat ca-ntr-un coșciug.

Nu ajunge, vream să zic,
Să fii mare cu cel mic,
Că puterea se adună
Din toți micii împreună.

Fetica

Ce duh ai și ce putere.
Să-mpletești ceara cu miere,
De la floarea din grădină,
Ostenita de albină?
Tu aduni de pe meleaguri,
Pentru stupi și pentru faguri,
Pulberi, roua, stropi și leacuri,
Poate că de mii de veacuri.
Ca din lână, ca din ace,
Țeși rețeaua de ghioace,
De celule-n care pui

Mierea dulce și un pui.
Scule, numere, cântare
Au pus la măsuratoare
Că-ncăperea cea mai mare
În găoacea cea mai mică
E ghiocul tău, fetică
Ești, pe lumea de subt cer,
Cel mai mare inginer.
Pe-ntuneric, făr' să știi,
Ai făcut bijuterii
Și minuni în toată clipa
Cu musteața și aripa.
Și, cum știi, muncind, să taci,
Nu te lauzi cu ce faci.

Flori de mucegai

Le-am scris cu unghia pe tencuială
Pe un părete de firidă goală,
Pe întuneric, în singurătate,
Cu puterile neajutate
Nici de taurul, nici de leul, nici de vulturul
Care au lucrat împrejurul
Lui Luca, lui Marcu și lui Ioan.
Sunt stihuri fără an,
Stihuri de groapă,
De sete de apă
Și de foame de scrum,
Stihurile de acum.
Când mi s-a tocit unghia îngerească
Am lăsat-o să crească
Și nu mi-a crescut -
Sau nu o mai am cunoscut.

Era întuneric. Ploaia bătea departe, afară.
Și mă durea mâna ca o ghiară.
Neputincioasă să se strângă
Și m-am silit să scriu cu unghiile de la mâna stângă.

Cina

In frig și noroi
Trec hoții-n convoi, câte doi,
Cu lanțuri târâș de picioare,
Muncindu-se parcă-n mocirli de sudoare.
Fiertura e gata.
E seară. E ploaie.
O lingură grea, cât lopata,
Dă ciorba din doua hârdaie.
Câțiva au ucis,
Câțiva ispășesc ori un furt, ori un vis.
Totuna-i ce faci:
Sau culci pe bogați, sau scoli pe săraci.
Livizi ca strigoii și șui,
Strâmbați de la umeri, din șold și picior
În blidul fierbinte, cu aburi gălbui.
Își duc parcă sângele lor.

Ceasul de-apoi

În cer,
Bate ora de bronz și de fier.
Într-o stea
Bătu ora de catifea.
Ora de păslă bate
În turla din cetate.
În ora de lână
Se-aude vremea bătrână
Și se sfâșie
Ora de hârtie.
Lângă domnescul epitaf
Bate glasul orei de praf.

Aznoapte, soră,
N-a mai bătut nici-o oră.

De-abia plecaseși

De-abia plecaseși. Te-am rugat să pleci.
Te urmăream de-a lungul molatecii poteci,
Pân-ai pierit, la capăt, prin trifoi.
Nu te-ai uitat o dată înapoi!

Ți-aș fi făcut un semn, după plecare,
Dar ce-i un semn din umbră-n depărtare?

Voiam să pleci, voiam și să rămâi.
Ai ascultat de gândul ce-l dintâi.
Nu te oprise gândul fără glas.
De ce-ai plecat? De ce-ai mai fi rămas?

Ion Ion

În beciul cu morții, Ion e frumos.
Întins gol pe piatră, c-un fraged surâs.
Trei noți șobolanii l-au ros
Și gura-i băloasă ca de sacâs.

Când cioclu-l ridică-n spinare
Ion parc-ar fi de pământ.
De-l pui poate sta în picioare
Dar brațul e moale și frânt.

În ochii-i deschiși, o lumină,
A satului unde-i născut,
A câmpului unde iezii-a păscut,
A încremenit acolo străină.

Depart de vatră și prins de boieri,
Depart de jalea mămuchii,
Pe trupu-i cu pete și peri
În cârduri sunt morți și păduchii.

Blesteme

Prin undele holdei și câmpi de cucută ,
Fugarii-au ajuns în pustie
La ceasul când luna-n zăbranice,mută,
Intră ca un taur cu cornu-n stihie,
Și gândul meu gândul acestora-l știe:
În împărăție de beznă și lut să se facă
Grădina bogată și ograda saracă.
Cetatea să cadă-n nămol,
Păzită de spini și de gol.
Usca-s-ar izvoarele toate și marea,
Și stinge-s-ar soarele ca lumânarea.
Topească-se zarea ca scrumul.
Funingini,cenușa,s-a acopere drumul,
Să nu mai dea ploaie,și vântul
Să zacă-mbrâncit cu pământul.
Subolii și viermii să treacă pribegi
Prin stârvuri de glorii întregi.
Să fete în purpură șoarecii sute.
Gângăanii și molii necunoscute
Să-și facă-n tezaur cuibare,
Sătule de aur și mărgăritare.
Pe strunele de la viori și ghitare
Să-ntinză păianjeni corzi necântatoare.

Intâi,însă,viața,bolind de durată,
Să nu înceteze deodată,
Și chinul să-nceapă cu-ncetul.
Să usture aerul greu ,ca oțetul.
Să șchiopete ziua ca luntrea dogită,
Sa-ntârzie ora în timp să se-nghită,
Și,nemărginită,secunda
Să-și trecă prin suflet,gigantică ,unda:
Pe sârma tăioasă-a veciei ,în scame
Și rumegătura să vi se destrame.
Gâtlejul,fierbinte de sete,
Să cate scuipat să se-mbete,
Și limba umflată-ntre buze
Să lingă lumina și ea să refuze,
Și-n vreme ce apa din șesuri se strânge,
Să soarbă-n mocirla copitelor sânge.
Și strugurii viei storși cu mușcătura

Să lase în gură coptura.
Coboară-se cerul, furtuni de alice
În câmp să v-alunge cu stelele-n bice.
Despice-se piatra în colți mici de cremeni,
Vârtej urmărindu-i pe semeni.
Odihna cerându-i, pământul să-nțepe
Ivindu-se șerpilor când somnul începe.

Psalm VI

Te drămuiesc în zgomot și-n tăcere
Și te pândesc în timp, ca pe vânat,
Să văd: ești șoimul meu cel căutat?
Să teucid? Sau să-nngenunchi a cere.

Pentru credință sau pentru tăgadă,
Te caut dârz și fără de folos.
Ești visul meu, din toate, cel frumos
Și nu-ndrăznesc să te dobor din cer grămadă.

Ca-n oglindirea unui drum de apă,
Pari când a fi, pari când că nu mai ești;
Te-ntrezării în stele, printre pești,
Ca taurul sălbatec când se adapă.

Singuri, acum în marea ta poveste,
Rămân cu tine să mă mai măsoar,
Fără să vreau să ies biruitor.
Vreau să te pipăi și să urlu: "Este!"

Testament

Nu-ți voi lăsa drept bunuri, după moarte,
Decât un nume adunat pe o carte,
În seara răzvrătită care vine
De la străbunii mei pâna la tine,
Prin râpi și gropi adânci
Suite de bătrânii mei pe brânci
Și care, tânăr, să le urci te-așteaptă
Cartea mea-i, fiule, o treaptă.

Așează-o cu credință căpătâi.
Ea e hrisovul vostru cel dintâi.
Al robilor cu saricile, pline
De osemintele vărsate-n mine.

Ca să schimbăm, acum, întâia oară
Sapa-n condei și brazda-n călimară
Bătrânii au adunat, printre plăvani,
Sudoarea muncii sutelor de ani.
Din graiul lor cu-ndemnuri pentru vite
Eu am ivit cuvinte potrivite
Și leagăne urmașilor stăpâni.
Și, frământate mii de săptămâni
Le-am prefăcut în versuri și-n icoane,
Făcui din zdrențe muguri și coroane.
Veninul strâns l-am preschimbat în miere,
Lăsând întreaga dulcea lui putere
Am luat ocară, și torcând ușure
Am pus-o când să-mbie, când să-njure.
Am luat cenușa morților din vatră
Și am făcut-o Dumnezeu de piatră,
Hotar înalt, cu două lumi pe poale,
Păzind în piscul datoriei tale.

Durerea noastră surdă și amară
O grămădii pe-o singură vioară,
Pe care ascultând-o a jucat
Stăpânul, ca un țap înjunghiat.
Din bube, mucegaiuri și noroi
Iscat-am frumuseți și prețuri noi.
Biciul răbdat se-ntoarce în cuvinte
Și izbăvește-ncet pedesitor
Odrasla vie-a crimei tuturor.
E-ndreptățirea ramurei obscure
Ieșită la lumină din pădure
Și dând în vârf, ca un ciorchin de negi
Rodul durerii de vecii întregi.

Întinsă leneșă pe canapea,
Domnița suferă în cartea mea.
Slova de foc și slova făurită
Împărechiate-n carte se mărită,

Ca fierul cald îmbrățișat în clește.
Robul a scris-o, Domnul o citește,
Fără cunoaște că-n adâncul ei
Zace mânia bunilor mei.

Ex libris

Carte frumoasă , cinste cui te-a scris
Încet gândită, gingaș cumpănită;
Ești ca o floare, anume înflorită
Mâinilor mele, care te-au deschis.

Ești ca vioară, singura ce cântă
Iubirea toată pe un fir de păr,
Și paginile tale, adevăr,
S-au tipărit cu litera cea sfântă.

Un om de sânge ia din pisc noroi
Și zămislește marea lui fantomă
De reverie, umbră și aromă,
Și o pogoară vie printre noi.

Dar jertfa lui zadarnică se pare,
Pe cât e ghiersul cărții de frumos.
Carte iubită, fără de folos,
Tu nu răspunzi la nici o întrebare.

Descântec

Lacăte, cine te-a închis
La ușa marelui meu vis?
Unde ni-i cheia, unde-i păzitorul,
Să sfărâme zăvorul
Și să vedem în fundul nopții noastre
Mișcându-se comorile albastre?
Un pas din timp în timp, greoi

Se-apropie, dar a trecut de noi
Toți pașii se sfârșesc și pier
Pentru urechea ta de fier.
De-o vâna-ntoarsă peste tine
Cred că atârnă din văzduh glicine
Și, de pe bolți, zorele
Și muguri și ciorchini de stele.
Cine va pune-n ușa noastră cheie
O singură scânteie?
Lumina ochiul și-l așează,
Și-n încăpere caută să vază.
Lacătul simte și tresare
Cu bezna mea, ca de o sărutare.
Stea, nu poti tu intra-n veriga lui
Și lacătul tăcerii să-l descui?

Psalmul de taină

O, tu aceea de-altădată, ce te-ai pierdut din drumul lumii!
Care mi-ai pus pe suflet fruntea și-ai luat într-însul locul mumii,
Femeie răspândită-n mine ca o mireasmă-ntr-o pădure,
Scrisă-n visare ca o slovă, înfiptă-n trunchiul meu:
săcure,
Tu ce mi-ai prins de cântec viața cu brațe strânse de grumaji
Și m-ai oprit ca să mi-o caut la tine-n palme și-n obraji
Pe care te-am purtat brățară la mâna casnică-a gândirii.
Cu care-am năzuit alături să leagăn pruncul omenirii.
Pur trandafir, bătut în cuie de diamant, pe crucea mea
Și care-n fiecă mișcare pierzi cu-o petală câte-o stea.
Pământ făgăduit de ceruri cu turme, umbră și bucate.

Tu care mi-ai schimbat cărarea și mi-ai făcut-o val de mare,
De-mi duce bolta-nsingurată dintr-o vâltoare-ntr-o vâltoare,

Și țărmi-mi cresc în jur cât noaptea, pe cât talazul mi
se-ntinde
Și ai lăsat să rătăcească undele mele suferinde;
Unde ți-s mâinile să-ntoarcă în aer căile luminii?
Unde sunt degetele tale să-mi caute-n cunună spinii?
Și șoldul tău culcat în iarbă, pe care plantele-l cuprind
Și-ascultă-n sânul tău suspinul iubirii, cucerit murind?

Tu ce nfiori pe șesuri plopii când treci din creștet la
picioare,
Și prinzi de tot ce te-ntâlnește o plasă caldă de răcoare.
Tu ce scrutezi, scoțându-ți sânii pe jumătate din
veștminte
Ca să-i sărute focul gurii, cuprinși de mâini cu luare-
aminte,
Pustia vremii, străbătută de șoimi de scrum și de nisip,
Căroră vântul le-mprumută o-nfățișare fără chip;

Tu te-ai pierdut din drumul lumii ca o săgeată fără țintă,
Și frumusețea ta făcută pare-a fi fost ca să mă mintă.
Dar fiindcă n-ai putut răpune destinul ce-ți pândi făptura
Și n-ai știut a-i scoate-n cale și-a-l prăvăli de moarte,
ura;
Ridică-ți din pământ urechea, în ora nopții, când te
chem,
Ca să auzi, o! neuitată, neiertătorul meu blestem.

Toamna

Străbatem iarăș parcul, la pas, ca mai nainte.
Cărările-nvelite-s cu palide-oseminte.
Aceaș bancă-n frunze ne-așteaptă la fântâni.
Doi îngeri duc beteala fântânilor pe mâni.

Ne-am așezat alături și brațu-i m-a cuprins.
Un luminiș în mine părea ca s-ar fi stins.
Mă-ndrept încet spre mine și sufletul mi-l caut
Ca orbul, ca să cânte, spărturile pe flaut.

Vreau să-mi ridic privirea și vreau să-i mângâi ochii...
Privirea întârzie pe panglicile rochii.
Vreau degetui ușure să-l iau să i-l dezmierd...
Orice vroiesc rămâne îndeplinit pe sfert.

Dar ce nu pot pricepe ea pricepu, de plânge?
Apusul își întoarce cirezile prin sânge.
O! mă ridic, pe suflet s-o strâng și s-o sărut -
Dar brațele, din umeri, le simt că mi-au căzut.

Și de-am venit ca-n timpuri, a fost ca, înc-o dată
S-aplec la sărutare o frunte vinovată
Să-nvingem iarăș vremea dintr-o-ntărire nouă
Și să-nviem adâncul izvoarelor de rouă.

Și cum scoboară noaptea, al'dată așteptată,
Îmi pare veche luna - și steaua ce se-arată,
Ca un părete de-arme, cu care-aș fi vânat.

Și fără glas, cu luna, și noi ne-am ridicat.

Melancolie

Am luat ceasul de-ntâlnire
Când se tulbură-n fund lacul
Și-n perdeaua lui subțire
Își petrece steaua acul.

Câtă vreme n-a venit
M-am uitat cu dor în zare.
Orele și-au împletit
Firul lor cu firul mare.

Și acum c-o văd venind
Pe potecă solitară,
De departe, simt un jind
Și-aș voi să mi se pară.

Creion

Obrajii tăi mi-s dragi
Cu ochii lor ca lacul,
În care se-oglesc
Azurul și copacul.

Surâsul tău mi-i drag,
Căci e ca piatra-n fund,
Spre care-noată albi
Pești lungi cu ochi rotund.

Și capul tău mi-i drag,
Căci e ca malu-n stuf,
Unde păianjeni dorm,
Pe zori făcute puf.

Făptura ta întreagă
De chin și bucurie,
Nu trebuie să-mi fie,
De ce să-mi fie dragă?

Oseminte pierdute

Iubirea noastră a murit aici.
Tu frunză cazi, tu creangă te ridici.

Atât amar de ani e de atunci!
Glicină tu, florile-ți arunci.

A mai venit de-atuncea să vă asculte,
Voi plopi adânci, cu voci și șoapte multe?

Voi ați rămas întorși tot spre apus,
Voi creșteți toți de-a pururea în sus.

N-o mai zăriți, din vârfuri, nicăieri?
Știți voi ce vorbă este vorba "ieri"?

La poartă, umbr-aceluiași stejar,
Mă rog, intrând de domnul grădinar.

Fântâna curge, ca și-atunci, mereu,
Tu curgi, fântână, pe trecutul meu.

Și toate sunt precum le-am cunoscut,
Rămase-așa, ca dintr-un început.

I-am spus că vreau să caut un mormânt,
Pe care l-am săpat, de mult, cântând.

Și mi-a răspuns că nu e în grădina lui.
E-adevărat. Nu este mormântul nimănui.